

עטרת שלום

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמפוס בארצה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנתיבות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת בראשית

בס"ד, עטי"ק פרשת בראשית
כ"ג תשרי תשע"א - שנה ב' גליון ל"ט

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

ירושלים	הרה"ג מוצי"ש	ר"ת
4:49	6:00	6:40
4:49	6:00	6:41
4:48	5:59	6:39
5:04	6:01	6:37

מבזכרים החדשים: מולד הסוף יום שישי שעה 2:20 בבוקר 2 הלוקים
נא לטמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות הוי"ה אלהים ארץ ושמים (ב ד).

צריך להבין למה בתחילת הפסוק כתוב 'שמים' ואח"כ כתוב 'ארץ', ובסוף הפסוק כתוב בתחילה 'ארץ' ואח"כ 'שמים'. ועוד צ"ל למה כתוב ה' של 'בהבראם' ועירא. ואפשר לומר שאיחא במדרש (ב"ר א טו), ב"ש אומרים השמים נבראו תחלה ואח"כ נבראת הארץ, וב"ה אומרים הארץ נבראת תחלה ואח"כ השמים, א"ר שמעון בן יוחאי תמיה אני היאך נחלקו אבות העולם ב"ש וב"ה על בריאת שמים וארץ, אלא שאני אומר שניהם לא נבראו אלא כאלפס וכסויה, שנאמר 'קורא אני אליהם יעמדו יחדו' (ישעיה מח יג) עכ"ל המדרש.

אבל מ"מ כאן שכתוב מתחילה השמים ובסוף הפסוק ארץ תחילה אומר דורשני, לכן י"ל שכאן מדבר התורה מהשפע שנשפע משמים והארץ, וזהו 'אלה תולדות' בחינות שפע, והנה 'שמים' מרמז להתעוררות דלעילא בחינת י"ה, 'ארץ' מרמז להתעוררות דלתתא בחינת ו"ה.

ולפי זה מובן למה מתחילה כתוב 'שמים' תחילה, כי מתחלה מדבר בתחילת בריאת העולם, שעוד לא היה מי שיעלה מ"ן התעוררות דלתתא, כמ"ש 'אדם אין לעבד את האדמה' (בראשית ב ה), כמבואר סודו בזה"ק (ח"א פו). וז"ל: כד סליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי עלמא, ומבואר בארוכה בעץ-חיים (שער ט"ל ד"ב).

וזה מרמז הר"ת תולדות השמים והארץ הוא תה"ו, שלא היה עוד מי שיתקן ויעלה מ"ן, ולכן כתוב בתחילה 'שמים' לומר שהתעוררות דלעילא לא נגרם ע"י מעשי התחתונים בהתעוררות דלתתא, רק משום רצון הקב"ה, ולכן כתוב 'בהבראם' בה"א ועירא, לרמז שלא היה עוד התעוררות דלתתא מצד התחתונים, רק היה סליק ברעותא דקודשא בריך הוא.

אבל בסוף הפסוק מדבר התורה בתיקון העולם, כמו שממשיך התורה וייצר הוי"ה, וזה אמרו 'ביום עשות' לשון תיקון, ולכן כתוב 'ארץ' תחילה לרמז שהיה התעוררות דלתתא מצד התחתונים.

ואח"כ מפרט התורה הסיבה למה לא היה בתחילת הבריאה התעוררות דלתתא, וכל שיח השדה' השי"ן של 'שיח' מרמז לנ'

קיים שלא היה עוד הגתנה"ם בג' קיים רק בחד סמכא (ע"ח שער ט פ"ג), וי"ח של שיח וגם המילה 'שיח' מרמז לתפילה, 'מרים יהיה בארץ' שעוד לא היה הבחינה של ג' קיים וגם מי שיתפלל, וכל עשב השדה' 'עשב' השי"ן מרמז לתיקון ג' קיים כהנ"ל, וע"ב מרמז

ליקוטי דיבורים
<p>וישמעו את קול הוי"ה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני הוי"ה אלהים בתוך עץ הגן (ג ח).</p> <p>צריך להבין למה כתוב 'בתוך עץ הגן' בלשון יחיד שהיה צריך לומר 'עצי הגן', או רק 'בתוך הגן' דמילת עץ לכאורה מיותר.</p> <p>והנראה לומר עפ"י מה שאמרו חז"ל במסכת יבמות (מט ע"ב) על ישעיה הנביא, וז"ל: תני שמעון בן עזאי אומר וכו' וכתוב בה מנשה הרג את ישעיה וכו' אמר שם איבלע בארזא אתויה לארזא ונסריה כי מטא להדי פומא נח נפשיה ע"ש. וא"כ הכי נמי כאן אדם וחוה אמרו שם והתחבאו ונכנסו 'בתוך עץ' ממש.</p> <p>(ליקוטי דיבורים תש"ס)</p>

לשם ע"ב בחינת חכמה שמתקן כמו שאיחא בזה"ק (רנד:): בחכמה איתברירו, וגם לבחינת חכמה התורה, 'שרם יצמח' שעוד לא היה הבחינות האלו.

כי לא הממיר הוי"ה אלהים על הארץ' שלא היה התעוררות דלעילא ע"י מ"ן התחתונים, משום 'אדם אין' שלא

היה הבחינה של שם מ"ה שהוא שם התיקון בגי' אד"ם, 'לעבוד את האדמה' לכך כתוב כאן 'האדמה' ולא הארץ כמו מקודם, לרמז ג"כ שלא היה מי שיעבוד שיהיה בחינת תיקון, שבהאדמה יש בו שם מ"ה שם התיקון.

אבל מ"מ היה 'אד' יעלה מן הארץ' 'אד' הוא חצי משם אדנ"י בחינת התעוררות דלתתא, שהיה רק התעוררות מצד עצמו לצורך בריאת העולמות, לכך 'וייצר' יש בו שני יודי"ן לרמז ליחוד שם הוי"ה אדנ"י כזה יאהרונה"י, 'הוי"ה אלהים' בחינת י"ה, את האדם' שם מ"ה, שע"י האדם נעשה התיקון ע"י היחוד שעשה. 'ויפח באפיו נשמת חיים' בחינת נשמה שהוא מרמז להתעוררות דלעילא בחינת מוחין, שנעשה ע"י האדם שהעלה מ"ן התעוררות דלתתא.

(נאמרו בס"ש תשס"ג לפ"ק)

דברי תורה מרבתינו זי"ע

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (א ב).

רצה לומר, אמרו רז"ל וזוהר ומן הארץ וזה"ה ע"פ סוד, שבתחלה ברא אלהים את העולם כמדת הדין, וכשראה שאין העולם יכול להתקיים כמדת הדין, שיתקן בו מדת הרחמים, וזהו 'בראשית' כל ברא אלהים' שהוא מדת הדין, והיה העולם מתפחד מאוד מגודל הנהגות מדת הדין, על זה השיב הקב"ה לישראל הקדושים 'את השמים ואת הארץ' כלומר איתא בוהר הקדוש (ח"א ד). כל מלה ומלה דחכמתא אתחדש, אתעביד רקיעין קיימין בקומתא שלים קמי עתיק זימין, והוא קרא לון שמים חדשים, וכן כל שאר מלין דאורייתא דמתחדשין אתעבידו ארץ חדשה, ועל דא כתיב (ישעי' סו כב) כי כאשר השמים החדשים הארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני, עשיתי לא כתיב אלא עושה, דעביד קה"ה תדיר מאינן חודשין ורזין דאורייתא שמים חדשים וארץ חדשה. ואלו הדין אורייתא הם מצדקי הדרו שעוסקים בתורה לשמה, וזהו שהשיב הקב"ה לישראל הקדושים שלא יתפחדו ממדת הדין שבראתי בשם אלהים, כי יהיה בכלל הדרות צדיקים קדושים כאלה, שהם מתחדשים שמים חדשים והארץ החדשה, שע"ז יתקן בכל דור דור מדת הדין.

והוא באופן כמו שמעתי משם רבינו מרן רבי אלימלך זלה"ה, שהקשה, אם נכתבים ונחמטין בראש השנה כל ענינים שעובר על בר ישראל, א"כ למה נוסע בתוך השנה לצדיק הדרו יושע לו מה שצריך לישועה. והשיב, כיון שצדיקים אמיתיים שברור מהחדשים בכל עת שמים חדשים והארץ החדשה, ששם לא נרשם הסרן של האיש הזה על מה שמעכבין לו ישועתו, מאלו שמים והארץ החדשה יכול הוא להושיע לאיש הזה ישועתו. ועל פי זה פרשתי 'המהדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית' רצה לומר הקב"ה 'המהדש בטובו' לצדיק שיש לו בעולם העשייה הזה כמ"ש אמרו צדיק כי טוב (ישעי' ג ד), 'בכל יום תמיד מעשה בראשית' ע"י הדין דאורייתא ותפלתם. לזה כתיב אחר 'בראשית ברא אלהים' שהוא מדת הדין, 'את השמים ואת הארץ' שיתחדש בכל עת מכת הצדיקים אמיתיים שברור והם יתקן מדת הדין, והיו חסדים טובים חיים ארוכים מוזנא וריחא רפואה שלימה עלינו ועל כל ישראל לגדולים ולקטנים אמן.

(ב' בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (א ב).

זה לשון קוה"ק בספר אנרא דכלה 'בראשית' צירוף תר"ב א"ש, למדו חכמנו"ל דמילה דוחה שבת, ר"ת תנו רבנן ב'רית אברהם ירחא שבת עכ"ל. הנה נראה לדעתנו בס"ד, מילה ר"ת המנחיל מנוחה לעמו ישראל, ומסיים: 'בקדושתו ביום שבת קודש' אפילו שבת שהוא מנוחה לעמו ישראל, אע"פ יהיה מילה דוחה שבת קודש. גם י"ל דע"י מילה יש לו ליהודי את יום השבת ליום המנוחה, משא"כ מקודם, כדברי חכמנו"ל (סנהדרין ה:): עכ"ל ששבת חייב מיתה, מפני שלא מל, לכן אסור לו לשבות בשבת, כי שבת שרבינו של מלך, וזה כאשר מל עצמו ויכל לשבות בשבת, א"כ ע"י מצות מילה ויכל לשבות בשבת, ולכן מילה ר"ת המנחיל מנוחה לעמו ישראל, כי ע"י מילה נקרא 'עמו', וצאים מן המול, ולכן נרמז ענין זה ב'בראשית', כי זה הראשית והבן.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

המן העץ אשר צויתיה לבלתי אכל ממנו אכלת (ג יא).

על דרך הסוד, המא אדם הראשון היה, מה שהיה הרביקות שלו לעין כל, והלך שלא בהדרגה, כי היה צריך לעשות הכל בהדרגה, מתחלה לעשות מעשים טובים, ותפילות

ויחידים, לתקן בחינות המ"ג דאחור באחור בתכלית התיקון שזיהו קד ונקי סוד מרע, ואח"כ ועשה טוב (ההלים ד' טו) לעשות היוזג להתחור פנים בפנים.

כי כלל זה נקוט בדרך, כי לפעמים יבוא לאדם בהירות גדולה, ויכול על ידי זה לילך שלא בהדרגה לרום המעלות, אבל צריך מאוד לזהר לילך בהדרגה, לפי ערך זכות הגוף ובהרת הנפש, ממידות ותאות רעות ושלא להאמין לעצמו, ודוד מלך ישראל אמר (ההלים קלא א) לא הלכתי בגדולת וכ' והבן, כי אם ילך שלא בהדרגה, כשיפול ממדרגתו לנסיון אם ראוי לזה, יתגרה בו הקמנות דרך נחש ג"כ יותר מהראוי. וזה היה המא אדם הראשון, שעשה היחוד פנים בפנים כעת שעדיין לא נתברר לגמרי בחינות אחר באחור, והיה מה שהיה אח"כ כי נתגרה בו הקמנות, וכל עיקר ציווי עין הרעת טוב ורע היה שלא לעשות שום דבר שלא בהדרגה, אלא סוד מרע לגמרי ואח"כ ועשה טוב (ההלים ד' טו), עין ליקוץ תורה כדורש המא אדם הראשון, והוא לא עשה כן, אלא מחמת גודל הבהירות היה כדעתו שכבר כילה הרע לגמרי, והיחוד האורתי פנים בפנים ביחוד גדול, אבל היה שלא בזמנו. והיה היוזג הזה מסוד עין הרעת מלשון וידע אדם, היה טוב אע"פ היה רע, לכן נפל ממדרגתו לקמנות הנחש, כי כן הוא למי שהולך במדרגה שעדיין אינו בה, נופל הרבה ממדרגתו לנסיון, והלואי שיוכל לעמוד בנסיון. והבן כי דברים עמוקים גלתי והמבין יבין.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

אל האשה אמר הרבה ארבה עציבונך וזהרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך (ג טז).

אל האשה אמר' כלומר לכנסת ישראל, 'הרבה ארבה עציבונך' שיהיה דאנתך מרובה בכל עת ועונה, מתי אעשה נחת רוח למי שאמר והיה העולם. ומתי יהיה מעשי לאישים ולנחוחים בעיני ארון כל, על דרך אמרם (תנא דבי אליהו רבא כה), חייב אדם לומר מתי יגיע מעשי למעשה אברהם יצחק ויעקב, 'וזהרנך' מתשוקה הלו שמשתוקקת כנסת ישראל להקב"ה נבראים נשמות הצדיקים. 'בעצב תלדי בנים' כלומר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים (פסיקתא ושרת), כלומר המצוה ומעשים טובים שתעשה יהיה בעצב, וכאיה אמרו 'ואל אישך תשוקתך' כלומר מחמת גודל התשוקה שתהיה לכנסת ישראל להקב"ה, יהיה כמעט כל מעשים בעצב שתהיה משתוקקת בכל פעם לעשות נחת רוח יותר להבורא ית"ש.

(זכרון דברים' מרבינו אלכסנדר מענדר מקאמרנא)

ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן (ג כד).

אפשר לומר בדרך רמז, ע"פ מה שכתוב בזה"ק (ח"א יז): שקודם החמא של אדם הראשון היה כתוב ולבוש ב'כתנות אור' באל"ף, אבל לאחר החמא פרה האל"ף לגן עדן, ונכתב ונתלבש ב'כתנות עור' בעי"ן, אבל כשיהיה הגאולה שלמה בב"א שאנו מקוים, אז היה נכתב ויתלבש כמו קודם החמא באל"ף (שלה תולדות אדם בית דוד נד). וזה אפשר מרמז הכתוב הקדוש 'ויגרש את האדם' לאחר החמא, 'וישכן מקדם לגן עדן' הוא מספר אור, שהוא התורה שנקראת ר"ז (שבת פה). בגי' אור' (וה"ק ח"א קט), וגירש אותו משם משום שחמא, כי נתלבש וכתוב כתנות עור בעי"ן, וממילא אי אפשר עוד לו להיות בגן עדן שמספרו אור. והשם יתברך ירחם עלינו שיהיה הגאולה שלימה בב"א.

(מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

מעשה אבות

לרגל יומא דהילולא מהרה"ק רבי לוי יצחק ב"ר מאיר מבארדיטשוב זי"ע כ"ה תשרי תק"ע

וכראות אותי השר, עמד מפני, וכיבד אותי לישב אצלו למעלה, ושאל אותי מי אני, אמרתי לו שהנני ראב"ד, אמר לי זאת אי אפשר, וחזרתי פעם שנית לאמר, כי כן הוא. ושאל אותי, אם כן מהיכן יש לו התקשרות גדול כל כך עם המלך, שנתן עצם חתימת ידו על הכתב, והוא הביט אתי על הכתב, ואני לא ראיתי שם, וזה נקודה קטנה כמקדם, ואחר כך שאל אותי מה בקשתי ותעש, וחשבתי בדעתי, מה לי לבקש ממנו, בודאי לא אושע אצלו בביאת הגואל, רק מכיון שהיה לי עוד מרחק רב לביתי ויראתי שלא אשאר באם הדרך, על כן בקשתי מהם שיתנו עגלה בעבורי, להוליכני לביתי, וכן צוה חכמי מדי, והביאו עגלה צב, ונסעתי לדרכי לחיים ולשלום.

ובביאו לביתי, הנחתי את הכתב סגור ומסוגר, בחשבי שיבוא עוד זמן להשתמש בו בעת הצורך, והנה כל משפחתי היו מתנגרים לדרך החסידות, רק אני לבדי הייתי מהמתרבהם בדרכיהם ועקבותיהם, והיה אחד מקרובי שהיה ת"ח גדול, ואמר לי פעם אחת, הלא יודע אתה שאני מתנגד לכולכם, אבל יען שאתך הנני מכיר לאיש נאמן וירא אלקים, על כן תאמר לי באמת, מה אתה רואה אצל החסידים, ואז אמרתי לו, תבוא עמי החדרה ואראך דבר פלא, מה שקרא אותי. וכאשר באתי שמה, ופתחת את הארון שהיה תמיד סגור ומסוגר מעיני כל, ואבקשתי ואלא נמצא, הבנתי כי זה מעשה שמתן דייקא, לאשר היה יכול לבוא מזה קדוש השם גדול, על כן נעלם הנני. ואחר שסיפר מהרא"צ לוקיני הנה"ק בעל 'שם שלמה' זי"ע את כל זאת, אמר לו הנה"ק בעל 'שם שלמה' בזה"ל: מי יודע כמה טובות בקש השר שלמעלה, עבור טובותו שעשה או להנה"ק מבארדיטשוב זי"ע, כי חתימת ידי המלך, היה על ידי שרו שלמעלה שהמשיכו. ויענהו מהרא"צ, גם אני חשבתי כדבריו, אבל אמרתי אין נפקא מינה, כי ממילא אנתנו בגלות אצלם וקניני הק' מוה"ר רבי אברהם מרדכי פינשוברע היה צריך לאותו דבר, כי לא היה יכול לנסוע הביתה וזולת זה.

(מעשה השם דינוב)

בעת שישב הרה"ק המנחם אלעזר' ממנוקאמש בסעודת מצוה אצל אחד מאנ"ש בק"ק בערענסא, סיפר בתוך שיהותו הקדושים: פעם אחת בסעודת ראש חודש, אצל הנה"ק מהרא"צ מקאמרנא זי"ע, ביחד עם וקניני הק' בעל 'שם שלמה', בקש בעל 'שם שלמה' ממנו שיספר לו מעשה ששמע מאביו הק' מהרי"א, מה שלא נמצא בספרי אביו, כי את כל אלה כבר ראה.

ואז סיפר הרה"ק מהרא"צ מה ששמע מאביו הרה"ק מהרי"א מקאמרנא זי"ע, שסיפר לו חותנו רבינו הקדוש רבי אברהם מרדכי פינשוברע זי"ע, שפעם אחת היה אצל רבו הנה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע כמה שבתות, וכתובם ימי פורים, ואחר זה אמר לרבו הק', שברצוני היה להישאר פה עוד לשבת אחד, אבל אז לא אוכל לבוא לביתי על ימי הפסח, ובהכרח לי לנסוע לביתי, וגם אני שמעתי אומרים, והלואי אינו אמת, כי נחלק מקומיני לשני מדינות, וצריכין תעודת הראשה (פאם) לעבור הגבול. ועני לי הרב בזה הלשון: סאיז אפילו יא אמת, נאר אוך וועל דיר שוין געבין א פאם. וכן היה, שקודם נסיעתי באתי לבית רבי, והרב נטל נייר חלק ורשם עליו נקודה קטנה בעט, וקפילו ונתנו בידי, ובידך אותי שאטע לחיים ולשלום.

ובביאו אל גבול המדינה, היה שם פקד אחד, שנשלח התעודות מכל אחד, וכשנטל הכתב ממני, שאל אותי מה שמי, ואמרתי: 'אברהם הארוויטשין', הפקיד הלך לבית האפים שם, להראות הכתבים להשר, ואחר שעה מועטת בא לחוץ, והחזיר התעודה לכל אחד ואחד, והלכו כולם לדרגם, אבל אני קבלתי פקודה, שאבוא הביתה אל השר, ואמר רבינו מהרא"צ ממנוקאמש זי"ע אל חתנו הנה"ק מהרי"א מקאמרנא זי"ע, בעת ספרו לו כל זאת, בזה"ל: וואס קלערסטו אייזיקל, כ'אב מיך אפילו אביסעל געפארקמעטן, הגם כ'האב געהאט אמונה, אבער אויך ביי יעקב אבינו שטייט, 'וירא יעקב' (בראשית ל"ה) שמא יגרום הרמא, וכפירוש', אבל נתחוקתי, והוכרתי שם רבי לוי יצחק בן שהה שאשע, וכה הלכתי לפני אל השר.